

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

Σ' ΑΓΑΠΩ

ΜΕΡΣΕΔΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ
ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ ΔΑΝΙΑ (1824)

ΣΙΓΗ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΡΟΝΗΣΙΝ

ΟΙ ΙΠΠΟΙ ΕΝ ΣΥΡΙΑ

ΚΛΟΠΙΜΑΙΑ

Ο ΔΙΑ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ

Ὅλος ὁ κόσμος ἤξεύρει, ὅτι πρὸ ὀλίγων ἔτι ἑκατονταετηρίδων, οἱ ἐπὶ θρησκευτικῇ ἑτεροδοσίᾳ ἐλεγ-
χθέντες ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, καταδικάζοντο εἰς τὸν διὰ
τοῦ πυρὸς θάνατον. Πολλοὶ ὅμως δὲν συνέπεσεν ἴσως
νὰ γνωρίσωσι τὰς διατυπώσεις καθ' ἃς ἐξετελεῖτο ἡ
δαιμονιώδης αὕτη ποινή.

Τὸ κατ' ἐμὲ, ἐν μιᾷ τῶν ἀπαισιῶν ἡμερῶν ἃς δια-
τρέχουμεν, κινδυνεύοντες νὰ καυσταλισθῶμεν ὑπὸ τοῦ
περιέχοντος ἡμᾶς οὐρανίου πυρὸς, δὲν ἤξεύρω πῶς μὲ
ἦλθε νὰ ἀναγνώσω αὐθις τὴν περιγραφὴν μιᾶς ἐκ
τῶν καλουμένων ἐκείνων πράξεων τῆς πί-
στεως καὶ νὰ παραθέσω τὴν περίληψιν αὐτῆς εἰς
ποικίλην παραμυθίαν τῶν συμπατρίων μου.

Ὁ κοσμοκράτωρ Φίλιππος Β', ἐπανελθὼν εἰς Ἰσπα-
νίαν κατὰ μῆνα αὐγούστου τοῦ 1559, ἐπόθησε νὰ
πανηγυρίσῃ τὰ κατὰ τοῦ βασιλείως τῆς Γαλλίας Ἑρ-
ρίκου Β' πρόσφατα αὐτοῦ κατορθώματα διὰ τελε-
τῆς δημοτελοῦς. Ὅθεν, ἐγερθέντος ἀμφιθεάτρου ἐν
τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως Βαλλαδολίδ, ἐνώπιον τῆς
Ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου, ἔκρασαν τῇ 6
πρωϊνῇ ὥρᾳ τῆς 8 ὁκτωβρίου, οἱ κώδωνες ὅλων τῶν

ἐκκλησιῶν καὶ πομπικὴ λιτανεὶα ἐξῆλθεν ἐκ τῶν
φυλακῶν τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως. Προεπορεύοντο τριά-
κοντα κατάδικοι, ὧν ἕκαστος ἐδορυφορεῖτο ὑπὸ δύο
ἀξιωματικῶν τοῦ Ἱεροδικείου· πλὴν τούτων δέ, αἱ
δεκατέσσαρες ἐξ αὐτῶν συνωδεύοντο ἕκαστος καὶ ὑπὸ
δύο μοναχῶν. Τινὲς τῶν καταδικῶν ἐμελαναιμόνου
ἀπλῶς· οἱ δὲ ἄλλοι, περιβεβλημένοι σάκκον ἐκ κι-
τρίνου ἐριούχου, ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πῖλον κωνο-
ειδῆ, καὶ οἱ σάκκοι οὗτοι καὶ οἱ πῖλοι ἦσαν ἐξηνηθι-
σμένοι διὰ δαιμόνων καὶ ἄλλων φοβερῶν κοσμημά-
των, ὅλων περιλαμπῶν. Κατόπιν τῶν καταδικῶν ἤρ-
χοντο οἱ ἄρχοντες τῆς πόλεως, οἱ κοινοὶ δικασταί,
οἱ ἱερεῖς, οἱ εὐπατρίδαι ἐφιπποὶ μετὰ δὲ τούτους αἰ-
τοὶ οἱ ἱεροδίκαι, ὧν προηγείτο ἡ ἐρυθρὰ ἐκ δαμα-
σκηνοῦ σημαία τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως. Καὶ ὅπισθεν
τῆς πομπικῆς ταύτης παρατάξεως, συνωθοῦντο 200,
000 ἀνθρώπων, οἵτινες συνέρευσαν ἀπανταχόθεν τοῦ
Κράτους ἵνα ἴδωσι τὸν μὲν βασιλέα αὐτῶν ἐπὶ τοῦ
θρόνου, τοὺς δὲ αἰρετικούς ἐπὶ τῆς πυρᾶς.

Οἱ ἱεροδικασταὶ κατέλαβον τὰς θέσεις αὐτῶν. Ἐν-
τὸς θεωρεῖου, ἐγερθέντος πλησίον τῶν ἱεροδικῶν, εἰσ-
ῆλθεν ὁ βασιλεὺς, παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν συγ-
γενῶν, τῶν ξένων πρέσβων καὶ τῶν μεγιστάνων τῆς
Αὐλῆς. Ἀντικρὺ τοῦ βασιλικοῦ θεωρείου εἶχε κατα-
σκευασθῇ ἱκρίωμα περίοπτον. Ἄμα δὲ κατάρτισθαι-
σης οὗτω τῆς συνελεύσεως, εἰς τῶν ἐπισκόπων ἀπήν-
γειλε τὸν καλούμενον Νόμον τῆς πόλεως μεθ' ὃ ὁ
μέγας ἱεροδίκης Φερνάνδος Βαλδέζ, ἀρχιεπίσκοπος
Σενιλλίας, προσελθὼν πρὸς τὸν βασιλέα, ἐγερθέντα
καὶ ἀνελκύσαντα τὸ ξίφος, ἀναφώνησεν Ἄ Η Α. Μ.
ὁμνύει εἰς τὸν σταυρὸν τῆς σπάθης, ἐφ' ἧς ἐρείδεται
ἡ βασιλικὴ Αὐτῆς χεὶρ, ὅτι θέλει παράσχει εἰς τὴν
Ἱερὰν Ἐξέτασιν πᾶσαν τὴν ἀναγκαίαν συνδρομὴν
κατὰ τῶν αἰρετικῶν, τῶν ἀποστατῶν, καὶ πάντων
ὅσοι προστατεύουσιν αὐτοὺς, καὶ ὅτι θέλει ἀναζη-
τῆσαι καὶ καταδιώξει πάντα ὅστις ἤθελε πράξει ἢ
εἴπει τι κατὰ τῆς πίστεως». Ἄ Ὁμνύω, ἀπάντησεν
Φίλιππος καὶ ὑπέγραψε τὸν ὄρκον, ὅστις ἐπανελήφθη
ἀμέσως ὑπὸ ὅλης τῆς συνελεύσεως,

Τότε προσήχθησαν οἱ τριάκοντα κατάδικοι καὶ
ἀνεγνώσθη ἡ περὶ αὐτῶν ἀπόφασις. Δεκαεὶ ἐκ ηὐ-
σοντο μετανόησαντες, ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν ἀπηλλά-
σοντο πάσης ποινῆς· πολλοὺ γε καὶ δεῖ. Οἱ μὲν κατ-
εδικάζοντο εἰς διὰ βίου φυλάκισιν, οἱ δὲ εἰς πρόσ-
καιρον, πάντων δὲ ἐδημεύοντο αἱ περιουσίαι. Οὐδὲν
ἥττον οἱ δυστυχεῖς οὗτοι, γονυπετήσαντες, ἐξώμω-
σαν τὰς πλάνας αὐτῶν. Οἱ δὲ ἄλλοι δεκατέσσαρες,
καταδικασθέντες εἰς θάνατον, πρεσβόθησαν ἀμέσως

εἰς τὴν πυρὰν. "Οσοι ἐξ αὐτῶν, ἐν τῇ φοβερᾷ ἐκείνῃ ἐσχάτῃ στιγμῇ, ἐτραύλισαν, λείπει τινες μετανοίας, ἡξιώθησαν τῆς χάριτος τοῦ νὰ ἀπαγχονισθῶσι πρὶν ἢ τὰ σώματα αὐτῶν ριθῶνται εἰς τὰς φλόγας. Δύο ὁμοῦς ἀπεποιήθησαν πᾶσαν παλινωδίαν, ὁ ἐξ εὐπατρίδων ἔλκων τὸ γένος Δομινικανὸς ἱερεὺς Domingo de Roxas, καὶ ὁ Φλωρεντῖνος εὐπατρίδης don Carlos de Seso, ὅστις ἐπὶ μακρὸν εἶχε διατελέσει εὐνοούμενος τοῦ Καρόλου Ε', τοῦ πατρὸς Φιλίππου τοῦ Β'. Ὁ Δομινικανὸς ἀναβαίνων εἰς τὴν πυρὰν, ἠθέλησε νὰ ἐμιλήσῃ πρὸς τὸν λαόν· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς διέταξεν ἀμέσως νὰ ἐπιστομισθῇ, τὸ δὲ φέμωτρον, τὸ φράξαν τὸ στόμα αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐσχάτης πνοῆς, ἠναλώθη μετὰ τοῦ θύματος. Ὁ οὐδὲν ἦτον ἀτρόμητος Φλωρεντῖνος Seso, διερχόμενος ἔμπροσθεν τοῦ βασιλικοῦ θωρείου ὅπως ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς πυρᾶς· «Πῶς δύνασαι, εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, νὰ θεωρῇς ἰδίους ὁμμάκας πυρπολούμενους τοὺς θάβους ὑπηκόου σου;» — «Καὶ ἂν ὁ υἱός μου ἦτο ἐξώλης οἷος σὺ, ἀπεκρίθη ὁ Φίλιππος, ἤθελον ἐγὼ αὐτὸς κομίσαι τὰ ξύλα τὰ ἀναγκαῖα ἵνα λάβῃ τὸν διὰ τοῦ πυρὸς θάνατον».

Ἡ τελετὴ ἀρχίσσασα τῇ 6ῃ πρωϊνῇ ὥρᾳ, ἐτελείωσεν εἰς τὰς δύο μ. μ. Τοιαῦται ἦσαν αἱ πανηγύρεις τοῦ κοσμοκράτορος Φιλίππου Β', καὶ αἱ χάριτες αὗς ἐπεδαψίλευεν ἐν τῇ μέσῃ τῶν πανηγύρεων τούτων.

Ἀλλὰ διατὶ προοιμιολόγησεν εἶπον, ὅτι ὑπέμνησα ταῦτα εἰς ποικίλην παρχυθίαν τῶν συμμαρτύρων μου. Ἡ πρώτη τῶν παρχυθίων τούτων εἶναι, ὅτι ὁσαυτὴν καὶ ἂν ὦσιν αἱ βᾶσκαναι αὗς ὑποφέροντες ἐκ τοῦ περιέχοντος ἡμᾶς οὐρανοῦ πυρὸς, ἐπιτρέπεται νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι ἐπὶ τέλους δὲν θέλομεν πνιγῇ ὑπ' αὐτοῦ, ὅπως τὰ ταλαιπώρα ἐκεῖνα θύματα ἐπὶ τῶν ἐπιγείων πυρῶν. Ὡς δευτέραν δὲ παρχυθίαν θυνάμεθα νὰ καταλέξωμεν καὶ τούτα, ὅτι ἐνθ' οἱ Ἑσπεριοὶ δὲν ἐπαύσαν φωνασκούντες κατὰ τῆς θεοβλαβείας τῶν μεσαιωνικῶν ἡμῶν προγόνων, καὶ τῶν ἡμετέρων δὲ τινες ἐξακολουθεῖσιν ὑποτονθορῶντες τοιαῦτά τινα, ἢ θρυλουμένη ἐκείνη θεοβλάβεια οὐδέποτε ἐξετραχηλίσθη εἰς ἀγρίτητα ὅπως δὴ ποτε ἰσοφαιρίζουσιν πρὸς τὴν πρὸ μικροῦ ἱστορηθεῖσαν.

Καθ' ὅλην τὴν χιλιετὴ αὐτῆς σταδιοδρομίαν, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναρχία ἀπαξ μόνον ἐπέτρεψεν ἐπὶ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς εἰς θάνατον καταδίκης τοῦ ἱατροῦ Βασιλείου, τοῦ διασκευάσαντος καὶ διαδόντος καθ' ὅλην τὴν Βουλγαρίαν τὴν αἵρεσιν τῶν λεγομένων Βοχουβλῶν. Καὶ ταύτην δὲ τὴν πράξιν κατεδίκασε μετ' οὐ πολὺ ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία διὰ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας Βηλασμῶνος, ἀποφηνάμενον, ὅτι ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἡμῶν νόμος οὐκ οἶδε σωματικὰς πεινᾶς. Τί δὲ ἄλλως εἶνε ἡ μία καὶ μόνη αὕτη πλάνη, συγκρινομένη πρὸς τὰς μυριάδας τῶν θυμάτων ὅσα ἡ Ἱερὰ τῆς Δύσεως Ἐξέτασις ἀνεδίβασεν ἐπὶ τῆς πυρᾶς ἐν διαστήματι πολλῶν ἑκατονταετηρίδων.

Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

Σ' ΑΓΑΠΩ

(ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΜΑΡΥ)

(Συνέχεια)

Ὁ μπάρμπα Τρέγκ ἤρχετο πρὸς τὸ μέρος αὐτῶν, ὑποδάκνων ἐν ἄνθος μεταξὺ τῶν χειλέων αὐτοῦ, ἔχων τὰς χεῖρας ὀπισθεν καὶ στρέφων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἕτερον μέρος, διὰ νὰ φανῇ δῆθεν ὅτι δὲν τοὺς ἐβλεπεν. Ὅπισθεν τῶν χαμοδένδρων, ἐβῆξεν. Ἐκεῖνοι τὸν εἶχον ἀκούσει, ἀλλ' οὐδὲως ἐπαράχθησαν. Τοὺς εὗρε συμπεπλεγμένους, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς, μὲ τὰ χεῖλη βρεῖα καὶ φρίσσοντα. Καὶ κρύπτουσα τὴν ὠραίαν αὐτῆς κεφαλὴν εἰς τὸ στήθος τοῦ Μοντβριάν ἡ Γενεβιέβη ἔλεγε μετ' ἀξιολατρεύτου κινήματος θωπείας καὶ ὑποταγῆς:

— "ὦ! πάτερ, πόσον εἶμαι εὐτυχής! πόσον εἶμαι εὐτυχής!...

— Τότε, ἀφοῦ εἶσαι εὐτυχής, θὰ εἴπῃ ὅτι συναινεῖ εἰς τὴν υἱοθέτησιν τῆς Μαγδαληνῆς... καὶ ἐὰν συναινῇ εἰς τοῦτο, δὲν δύνασαι νὰ ἀμφιβάλλῃς περὶ αὐτοῦ. "Ἄς εἶνε" ἐπρωτίμων νὰ ἐλάβανεν ἄλλην τροπὴν ἢ ὑπόθεσιν. Καὶ ποτε θέλετε νὰ σᾶς νυμφεύσωμεν;

Ἐκ κοινῆς συμφωνίας, ὁ γάμος ὁρίσθη νὰ τελεσθῇ περὶ τὰ τέλη τοῦ ὁκτωβρίου.

Αἱ ἡμέραι αὗτινες τοὺς ἐχώριζον ἐκ τῆς ἐποχῆς ταύτης, παρῆλθον ἐν τῇ γοητεῖᾳ πᾶθους συμμεριζομένου ἀμφοτέρωθεν. Ὅταν ἐνυμφεύθησαν, ἀνεχώρησαν εἰς Ἰταλίαν καὶ Αἴγυπτον, ἐνθα ἤθελον νὰ διέλθωσι τὸν χειμῶνα καὶ ἔξω, ὡς πρότερον, ἐν πλήρει ὄνειροπολήσει, ἀπολαύοντες εὐτυχίας τόσον ἐντελοῦς, ὥστε ἡ Γενεβιέβη, περίφοβος κἄποτε, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν:

— Ἡ εὐτυχία αὕτη εἶνε πολλή... Φοβοῦμαι, χωρὶς νὰ ἡξεύρω διατὶ...

II.

Τὸ Λαμὸν-Φεῖλὺ εἶνε πύργος ἱστορικὸς τοῦ Κάτω Βερρύ. Ὑπῆρξεν, ὡς εἶπομεν καὶ προηγουμένως, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἑκτοῦ αἰῶνος ἡ ἑδρα τῆς δυστυχοῦς Καρλόττας δ' Ἀλβρέτ, τὴν ὁποῖαν μία ἰδιοτροπία τοῦ Λουδοβίκου ΙΒ' εἶχε νυμφεύσει μετὰ τοῦ Καίσαρος Βοργία, νόθου τοῦ Πάππα Ἀλεξάνδρου τοῦ ε'. Ἐξ μῆνης μετὰ τὸν γάμον αὐτῆς, ἡ Καρλόττα δ' Ἀλβρέτ ἐγκατελείφθη ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, ὅστις οὐδέποτε πλέον τὴν ἐπανείδεν. Ἦτο τότε εἰκοσαετής ἐν ἡλικίᾳ τριάντα δύο ἐτῶν ἀπέθανεν, ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸ τραγικὸν τέλος τοῦ Βοργία, τὸν ὁποῖον ἡγάπα μεθ' ὅλα ταῦτα. Εἶχε διαφυλάξει σέβας βαθύ πρὸς τὴν ἐνοπιν ἐκείνην ἐν τῇ ἀγνῇ καὶ νομιμόφρονι καρδίᾳ της, καὶ μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς της, τὸ πένθος τὸ ὁποῖον ἐξέτεινε περίξ αὐτῆς, ἐπὶ τῆς κλίνης της, ἐν τῷ νυκτερίῳ, ἐν τοῖς θρησκευτικοῖς